

Chamberlainov režim v nevarnosti padca

Preiskava uhajanja vojaških tajnosti odredjena

LANI PARLAMENTA ALARMIRANI

London, 30. jun. — Zadeva, ki je lahko primerja Dreyfusovi v Franciji, se razvija v vojaških tajnosti in letalske obojbe angleških otokov, zlasti Londona. Odrejene so bile preiskave političnega značaja, ki lahko strmgoljavijo Chamberlainovo vlado predno bodo odločene.

Glavna osebnost v tej aferi je član parlamenta Sandy, član parlamenta v vojaški poročnik. On je dobil poziv, da mora nastopiti pred parlamentarnim avtoritetnim sodiščem, ki preiskuje uhajanje vojaških tajnosti ter jim vse informacije na podlagi tega, ki je bil sprejet z namenom, da se Anglija zaščiti pred izdajanjem. Sandy je v svojem govoru dejal, da uživa kot posebnost privilegije, zato ni smel biti pozvan pred parlamentarnim sodiščem, čeprav je članik v angleški teritorialni vojski.

Njegov apel, ki ga je naslovil predsednik parlamenta, je izšel vihar. Clement R. Attlee, laboristične opozicije, je izjavil, da je poziv razžalitev parlamenta. Attleejevi so se potem pridružil drugi poslanci in priložili: "Parlament je vrhovna oblast." Da potolaži razkačene poslance, premier Chamberlain izjavil, da bo imenoval posebni odbor, da preišče afero, zaenkrat pa je zagotovil, da bo parlamentarni sodišče suspendiral. Odbor, da odobor poda poročilo o rezultatu preiskave. Na pomoč pri preiskavi je potem priskočil lord Hore-Belisha, vojni minister, ki je dejal, da se militarni sodišče ne bo vmešavalo v druge preiskave afere.

kanadski mestni odbornik razžalil Hitlerja

Toronto, Ont., Kanada, 30. jun. — C. C. Kropp, nemški odbornik v Torontoju, je naslovil oster protest županu Ralpu, ker je mestni odbornik izjavil, da je mestni odbor tako zanemarjen in nezadovoljen, da edini, ki bi ga on postavil v ta zverinjak, bi bil Adolf Hitler, nemški diktator. Kropp je informiral župana, da želi, da bi župan Day je odgovoril, da bo protest upošteval.

Senator Nye prodril pri primarnih volitvah

Pargo, N. D., 30. jun. — Senator Gerald P. Nye, republikanec, je zmagal pri primarnih volitvah, ki so ponovno kandidirali za zveznega senatorja. Njegov protikandidat William Langer, bivši guvernator Severne Dakote, pa 81,000 glasov.

Domače vesti

Nov grob v Chicagu

Chicago. — Dne 29. junija je naglo umrl Anton Blazina st. Zadelja je srčna kap med delom v tovarni in tam je umrl. Doma je bil iz Zobine in stanovanje v "stari Avstriji". V Ameriki je bil okrog 50 let in tu zapuščal ženo, pet sinov in pet hčera.

Nov grob v starem kraju

Ogden, Utah. — Louise Carley je prejela žalostno vest, da je v Bučki pri Škocijanu na Dolenjskem umrla njena mati Ana Povše v starosti 78 let. V Ameriki zapuščala hčer in nekaj drugih sorodnikov, v stari domovini pa dve omoženi hčeri in brata.

Zadnje vesti

SPRINGFIELD, ILL. — Illinoiska državna zbornica zaključila izredno državno zasedanje. Dovolila je \$7,300,000 za relief in sprejela stanovanjski načrt ter licenco za vozače avtomobilov.

New York. — Štirje odborniki CIO pred sodiščem na obtožbo nepostavnega piketiranja.

London. — Angleški parlament je izvojeval prvo zmago nad Chamberlainovo reakcijo, ko je zaključil, da vojno sodišče nima območja nad poslanci.

BARCELONA. — Španska lojalistična vlada je apelirala na Anglijo za nevtraln komisijo, katere naj preišče letalske napade na španska mesta. Fašisti poročajo o dveh nadaljnjih zmagah na bojiščih.

SANGHAI. — Japonci potisnili Kitajce 40 milj dalje na reki Jangtse.

TOKIO. — Japonska vlada pravi, da bo "pridno študirala" protestno noto papeža Pija proti pobujanju civilistov na Kitajskem.

VATIKAN. — Papež Pij molil za Frankovo zmago na Špankem.

CHICAGO. — Letočni mesec junij je bil najmokrejši mesec na srednjem zapadu Amerike, odkar pomni čikaški vremenski biro. Dežja je padlo dvakrat več kot v normalnem času.

Zmaga delavcev pri pittsburških listih

Pittsburgh. — Upravniški in cirkulacijski delavci pri tukajšnjem Hearstovem Sun-Telegraphu in Scripps-Howardovem Pressu, organizirani v pisarniški uniji ADF, so po enem tednu stavke dobili zvišanje plač in izboljšanje pogojev, toda ne priznanja unije. V solidarni stavki so bili z njimi vsi tiskarski delavci in časnikarji, ki pa zdaj zahtevajo plačo za ves zamujeni čas. Vse unije so ustanovile skupni industrijski svet.

Unija zmagala pred delavskim raziščiščem

New Orleans, La. — Po več mesecev trajajoči borbi je unija združenih tekstilnih delavcev zmagala, ko je federalno delavsko raziščišče spoznalo Lane Cotton Mills Co. za krivo kršnjeja Wagnerjevega delavskega zakona. Raziščišče je odredilo, da se mora družba pogajati z unijo kot predstavnicu vseh delavcev in uposliti 54 delavcev, katere je vrgla na cesto zaradi unijskih aktivnosti, ter jim plačati mezo za ves čas, ko so bili brez zaslužka.

Smrtna kazen za špione v Franciji

Hitlerjevi agentje aktivni v obmejnih krajih

Pariz, 30. jun. — Francija je sledila zgledu drugih držav in odredila smrtno kazen za špione v mirnem času. Vzrok je porast vojunskih aktivnosti v zadnjih mesecih. Samo v okolišju Strasbourga, v bližini nemške meje, je bilo v preteklem letu 150 oseb spoznanih za krive špionaže v prilog nacijski Nemčiji.

Uradna izjava pravi, "da je bila vlada prisiljena odrediti smrtno kazen za špione, da zahteva vojunstvo. S tem je le sledila drugim državam, ki so že prej odredile smrtno kazen za špione."

Odredba daje tudi oblast vladi, da izsili evakuacijo tujcev iz krajev v bližini obmejnih utrd in obrambnih projektov. Med državami, ki so odredile smrtno kazen za špione v mirnem času, so Nemčija, Italija, Poljska, Sovjetska unija, Čehoslovaška in Rumunija.

Potres in viharji ubili sto Japoncev

Tokio, 30. jun. — Viharji, spremljani z deževnimi nalivi, in potres so zahtevali življenja sto Japoncev. Največ žrtve je bilo v Tokiju in Jokahami. V šestih urah je padlo 12 palcev dežja in poplave so dosegle rekord. Policija pravi, da je samo v Tokiju 150,000 hiš pod vodo. V času najhujšega naliva je tudi potres zamajal mesta.

Čikaški cestni železnice čarji odobrili pogodbo

Chicago, 30. jun. — Čikaški cestni železnice so sinoči na masnem shodu z veliko večino odobrili pogodbo, ki so jo voditelji unije sklenili pred nekaj tedni z upravo cestne železnice. Pogodba bo nadomestila ono, katere veljavnost je potekla 31. maja. Stara mezdna lestvica ostane kakor tudi določba o letnih počitnicah s plačo. Pogodba krije 10,500 delavcev.

NOVI EKONOMSKI UKREPI V JAPONSKI

Produkcija bombažnih in drugih izdelkov omejena

JAPONSKI URADNIK UMORJEN

Tokio, 30. jun. — Japonska je včeraj spet zadržala svoj ekonomski pas z uveljavljenjem več ukrepov, ki omejujejo produkcijo bombažnih in drugih izdelkov za rabo doma. To je storila z namenom, da poveča izvozno trgovino in tako dobi nova sredstva za financiranje vojnih operacij na Kitajskem.

Ukrepi so izzvali razburjenje na bombažnih in tekstilnih tržiščih. Oni, ki so udeleženi v eksportni trgovini, so pozdravili akcijo vlade, med trgovci, ki se pejačo s trgovino na drobno, pa je nastala panika.

Vlada je poudarila, da je bila omejitev produkcije za porabo doma absolutno potrebna. Trgovinski minister Seihin Ikeda, ki je podpisal odredbe, je dejal, da lista vključuje 47 vrst blaga in izdelkov, toda lista se bo pozneje raztegnila. To blago ne bo več producirano za porabo doma.

Sanghaj, 30. jun. — Sen Tehling, direktor biroja transportne kontrole v sanghajski mestni vladi, ki jo dominirajo Japonci, je bil včeraj umorjen. Umorili so ga protijaponski elementi. Ta je bil že peti politični umor v Sanghaju v zadnjih desetih dneh.

Sanghaj, 30. jun. — Kitajske avtoritete domnevajo, da se Japonci pripravljajo na nov sunek na ozemlju ob reki Jangtse, na obnovo prodiranja ob tej reki proti jugu, da odrežejo Hankov, začasnno glavno mesto, od ostale Kitajske. Japonske čete zdaj maskakujejo kitajske utrdbe ob tej reki pri Matovčenu, ki je 175 milj oddaljen od Hankova. Ako bodo Japonci zasedli te utrdbe, se jim bo odprla pot preko province Kiangsi do glavnega kitajskega mesta.

Japonski letalci so včeraj napadli z bombami mesto Nanchang. Trideset civilistov je bilo ubitih v tem navalu in veliko število ranjenih. Japonske bombe so porušile čez sto hiš in drugih objektov.

Italija posvarila španske fašiste

Novi letalski napadi na obrežna mesta

Rim, 30. jun. — Iz zanesljivih virov je prišla vest, da je Mussolinijeva vlada svetovala generalu Francu, vrhovnemu poveljniku španske fašistične armade, previdnost v napadih na angleške in druge parnike v španskih vodah. Virginio Gayda, urednik Mussolinijevega lista Giornale d'Italia, piše, da Italija odobrava napade na parnike, ki vozijo bojni material, noče pa prevzeti odgovornosti.

Članek, ki pojasnjuje stališče Mussolinijevega režima glede napadov na parnike, je bil objavljen po konferenci med italijanskim zunanjim ministrom in angleškim poslanikom v Rimu. Minister je zagotovil poslanika, da bo Franco ustavil napade na angleške parnike in tako potolažil londonsko vlado. Slednja je poslala že več protestov fašističnemu režimu proti napadom na angleške parnike.

Barcelona, Španija, 30. jun. — Šest fašističnih letalcev je včeraj napadlo španska obrežna mesta. Bombe, ki so jih vrgli na pristaniško mesto Blanes v Kataloniji, so ubile devet oseb in ranile 39 drugih. Letalci so obstreljevali s strojnimi tudi železniški vlak in bombardirali francosko tekstilno tovarno v mestu, ki leži med Barcelono in francoskim teritorijem. Španske avtoritete pravijo, da so bila letala italijanskega izdelka.

Zadnji monarhistični list v Nemčiji suspendiran

Berlin, 30. jun. — Revija Der Aufrechte, ki je skušala vzdržati monarhistične tradicije pri življenju, je prenehala izhajati. Uprava je informirala naročnike, da so avtoritete prepovedale tiskanje revije.

padli z bombami mesto Nanchang. Trideset civilistov je bilo ubitih v tem navalu in veliko število ranjenih. Japonske bombe so porušile čez sto hiš in drugih objektov.

Značilna zmaga farmer-laboritov v Minnesoti

Posledice konflikta med CIO in ADF

Veliko število unionistov aretiranih v New Orleansu

New Orleans, La. — (FP) — Čez 75 voznikov, članov unije Ameriške delavske federacije in Odbora za industrijsko organizacijo, je bilo aretiranih potem, ko je unija CIO oklicala stavko proti devetim transportnim firmam. Člani transportne unije (CIO) so piketirali Dennis Sheer Transfer Co., ko so dospeli na pozorišče člani nasprotnice unije. Sledila je bitka, v katero je posegla policija in aretirala pretepače. Vsi so bili odvedeni v ječo na obtožbo kajenja miru. Policijski načelnik je obljubil kompaniji "vso zaščito, ki jo bo potrebovala."

Paul Heide, organizator unije CIO, je dejal, da so se vsi člani njegove unije odzvali pozivu in da je bila stavka stoodstotna. Oklicana je bila, ko so delodajalci odklonili pogajanja z unijo.

"Nekaj dni pred oklicem stavke smo naslovili apel kompanijam, naj se pogajajo z unijo, kar pa so odklonile," je dejal Heide. "Izjavile so, da se ne marajo pogajati z reprezentanti naše unije, potem pa so podpisale pogodbo z unijo Ameriške delavske federacije, daš so vedele, da nima nobenega člana med vozniki."

Unija CIO zahteva zaprto delavnico, minimalno plačo 75 centov na uro, osemurnik 44 ur dela v tednu ter plačo in-pol za čezurno delo.

'Zlobni duhovi uničujejo pridelke'

Izjava angleškega škofa

London, 30. jun. — Dr. B. O. F. Heywood, škof v Elyju, je uverjen, da zlobni duhovi, črni angelji, uničujejo poljske pridelke v Angliji.

Heywood je govoril na konferenci duhovnikov svoje škofije. "Breztelesni, rebelni duhovi imajo začasno in omejeno oblast in ta se očituje v naravi," je rekel škof. Dostavil je, da je angličanska cerkev s tem, ko je zavrgla versko doktrino o hudičih in angeljih, pokazala svojo pomanjkljivost domišljije.

"Popolnoma jasno je, da narava ne izraža perfektno božje volje," je nadaljeval škof. "Narava avtoriteta je biblija. Oni, ki tega ne verjamejo, naj prečitajo osmo poglavje pisma Rimljanov, v katerem Sv. Pavel pravi, da tudi vse stvarstvo, ne samo človeštvo, potrebuje rešitve."

Zahtevajo governerjevo intervencijo v stavki

Chicago, 30. jun. — Obdolžitve, da piketi napadajo delavce, prevračajo tovarne avte in delajo drugo škodo in da so ti ustavili gradnjo neke hiše v Lombardu, so bile poslane governerju Hornerju zaeno z apelom, naj pošlje državne miličnike, da končajo nasilja. To se je izvedelo včeraj, ko je Martin P. Durkin, direktor državnega delavskega departmanta, naznanil, da je poslal svojega predstavnika v Lombard in odredil preiskavo. Earl Rieck, tajnik-blagajnik sveta stavbnih unij v okraju Du Page, je zanikal obdolžitve.

Reakcija ni mogla poraziti governerja Bensona

MOŽNOST POPOLNE ZMAGE V JESENI

St. Paul, Minn. — (FP) — Zmaga governerja Elmerja A. Bensona in drugih indorsiranih kandidatov farmarsko-delavske stranke pri primarnih volitvah se lahko smatra za velik poraz reakcionarnih sil v Minnesoti.

Za poraz governerja Bensona so se velike trume republikancev in demokratov prelevile v "farmer-laborite" in pri primarnih volitvah glasovale za Hjalmarja Petersona, ki je kandidiral proti Bensonu na listi farmarsko-delavske stranke. Kljub tej metamorfozi republikancev in demokratov, je Benson izšel iz boja zmagovit. Njegova večina nad Petersonom, kateremu je Benson preradikalen, je znašala okrog 13,000 glasov. Za farmarsko delavsko stranko je bilo oddanih nad dvakrat več glasov kakor pri prejšnjih primarnih volitvah — znak velikega "jurišanja" reakcionarjev proti Bensonu.

Njega so solidno podpirale delavske unije, v glavnem unije ADF in bratovščine železničarjev. Posledica tega je bila, da je dobil veliko večino v obeh glavnih mestih Minnesote, St. Paulu in Minneapolisu, kakor tudi v železnem okrožju. Z Bensonom vred so zmagali s precej veliko večino tudi vsi drugi kandidati, katere je indorsirala stranka. Edina izjema je bila pozicija klerka za vrhovno sodišče, za katero je bil nominiran I. C. Strout na listi farmarsko-delavske stranke.

Med zmagovitimi kandidati so vsi zvezni kongresniki, odnošno vseh devet kongresnih kandidatov stranke. Njeni kongresniki — John T. Bernard, Henry G. Teigan, Paul Kvale in Richard Buckler — so pustili daleč zadaj svoje nasprotnike, kongresnik Dewey Johnson iz Minneapolisa pa aploh ni imel protikandidata.

Rezultat teh volitev tudi pokazuje, da so dobri izgledi, da bo pri jesenskih volitvah dobila farmarsko-delavska stranka kontrolo nad obema zbornicama legislature. Pri zadnjih volitvah je bila dobila kontrola nad nižjo zbornico, toda senat je ostal v rokah konservativnih sil, ki so sabotirale zakonodajo Bensonove administracije.

"Blockade", nov film o Španiji, v Chicagu

Chicago, 30. jun. — V soboto, dne 2. julija, začnejo v teatru Appollu v downtownu predvajati film "Blockade", ki vseskozi s prizori globokega vtisa obsoja totalitarske napade na špansko republiko. Proti temu filmu se vodi sovražna gonja.

Načrt licenziranja avtomobilistov sprejet

Springfield, Ill., 30. jun. — Zakonski načrt, da mora vsak avtomobilist dobiti licenco, je bil včeraj sprejet v nižji državni zbornici s 123 proti 12 glasovom. Danes bo predložen senatu, kjer bo, kakor vse kaže, tudi sprejet.

NAROCNIKOM

Prilagodni ponedeljek, dne 4. julija, je postaven praznik neodvisnosti v Združenih državah in Prosveta tega dne ne izide.

Izdelovalci zmagkov imajo bogato polje. (Narisal Jerger.)

F. M. DOSTOJEVIKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih v oplašnem — Poslovni Vladimir Levčič

"Gospoda porotniki, spominjajte se tiste strašne noči, o kateri smo še danes toliko govorili — noči, ko se je sin čez plot prikril v očetovo hišo in vendar že pogledal svojemu sovražniku in žalitelju, ki mu je bil dal življenje, iz oči v oči. Na vso moč poudarjam, da v tistem trenutku ni bil prišel na denar; obtožba zaradi rop je brezsmiselna, kakor sem že preje obrazložil. In tudi zato ni vdril k njemu, da bi ga ubil, o ne; če bi bil imel že premišljeno tak namen, bi si bil vendar vsaj že naprej škobel orožje, ne pa da je imel samo meden tolkač, ki ga je bil instinktivno pograbil, sam ne vedo zakaj. A bodi si, da je prekanil očeta z znamenji in prodril k njemu v hišo — rekel sem že, da niti za trenutek ne verjamem tej legendi, toda recimo, naj bo tako, za minuto si mislimo, da je resnična! Gospoda porotniki, na vse, kar je svetega, se vam kolnem, če bi to ne bil njegov oče, ampak kak tuj drugi žalitelj, bi bil potem, ko je bil predirjal sobe in se uveril, da tiste ženske ni v tej hiši, na vrat na nos pobegnil iz nje, ne da bi bil storil svojemu tekmeču kaj zalega; nu, morda bi ga bil udaril ali sunil, a drugega ne, zakaj njemu ni bilo do tega, on ni utegnil, mudilo se mu je dognati, kje je ona. Toda oče, oče — o, vse je storil samo pogled na očeta, nanj, ki ga je sovražil že izza otroških let, na sovražnika in žalitelja, ki je bil zdaj na tak nemogoč način postal njegov tekmeč! Čustvo mržnje ga je nehote in neudržno premagalo; pametno misliti ni mogel več; v trenutku je vse zavrelo v njem! To je bil afekt brezumja in blaznosti, a tudi afekt prirode, ki je maščevala svoje večne zakone, nepremagljivo in nezavedoma, kakor se vse godi v prirodi. Toda ubijalec tudi tu ni moril — to trdim in kličem na glas, le s tolkačem je mahnil v svojem studu in ogorčenju, ne da bi ga bil hotel ubiti, ne da bi bil vedel, da ga bo ubil. Da ni bilo tega usodnega tolkača v njegovih rokah, bi bil očeta morda samo pretepel, toda ubil ga ne bi bil. Ko je zbežal, sam ni vedel, ali je starček, ki ga je bil pobil, mrtev. Tak uboj ni umor. Tak uboj tudi ni očetomor. Ne, uboja takega očeta ni moči imenovati očetomora. Le iz predsodka more človek smatrati tak uboj za očetomor! Toda: ali se je ta uboj zgodil, ali se je resnično zgodil? — to vam kličem spet in spet iz globine svoje duše!

Gospoda porotniki, eva, mi ga obsodimo in on si poroče: "Ti ljudje niso ničesar storili za mojo usodo, za mojo vzgojo in naobrazbo, da bi me storili človeka. Ti ljudje mi niso dali piti in jesti, nagega v temnici me niso obiskali, in glej, oni so me zdaj poslali v katargo. Obratunal sem z njimi, ničesar jim nisem več dolžan, nikomur nisem več dolžnik na veke vekov. Oni so hudobni, zato bom tudi jaz hudoben. Oni so okrutni — tudi jaz bom okruten." Vidite, tako poroče, gospoda porotniki: s svojo obsodbo ga boste samo razbremenili, olajšali mu boste vest, preklinjal bo kri, ki jo je pretil, toda žal mu je ne bo. Obenem pa boste pogubili v njem človeka, ki bi se še lahko vzdrnil, zakaj on bo ostal vse svoje življenje hudoben in slep. Toda: ali ga hočete kaznovati, strašno, grozno, z najstrašnejšo kaznijo, ki si jo je le moči predstaviti, a tako, da rešite njegovo dušo in jo prerodite na veke? Če hočete to, tedaj ga potlačite s svojim usmiljenjem! Videli boste, ališali boste, kako se bo njegova duša zgrozila in vztrepetala: meni toliko milosti, meni toliko ljubezni, kako naj jo prenesem, mar sem je vreden — eva, tako bo vzkljknil! O poznani, poznani to arce, to divje, a plemenito arce, gospoda porotniki. Sklonilo se bo pred vašim dejanjem, zakaj ono hlepi po velikem činu ljubezni, vzplamenelo bo in se prerodilo na vekomaj.

So duše, ki v svoji omejenosti obtožujejo ves svet. Toda potlačite to dušo z usmiljenjem, izkažite ji ljubezen, in preklela bo svoje dejanje, zakaj v njej je toliko dobrih kal. Duša se bo razširila in spoznala, kako milostiv je Bog in kako krasni in pravični so ljudje. Zgrozil se bo, kesanje in neizmerni dolg, ki ga bo posele nosil na vesti, ga bosta pritisnila k tlom. In tedaj ne bo več rekel: 'Obratunal sem,' ampak rekel bo: 'Kriv sem pred vsemi ljudmi in izmed vseh sem najbolj nevreden.' V solzah kesanja in skeleče, mukepolne ganjenosti bo vzkljknil: 'Ljudje so boljši od mene, ker me niso hoteli pogubiti, ampak rešiti!' O, tako lahko vam je to storiti, to dejanje usmiljenja, zakaj spričo pomanjkanja vsakršnih, resničnih količjak podobnih dokazov bi bilo za vas težko, kar pretežno izreči besedo: 'Da, kriv je.' Bolje

je izpustiti deset krivcev, nego kaznovati enega nedolžnega — ali ališite, ali ališite ta veličastni glas iz prošlega stoletja naše slavne zgodovine? Ali vas moram jaz nevednik spominjati, da rusko sodišče ni samo kazni, ampak tudi rešitev propalega človeka? Naj gre pri drugih narodih za črko in kazni, pri nas gre za duh in zmisel, za rešitev in prerojenje propalih. In če je tako, če sta Rusija in njeno sodišče resnično taka, tedaj — naprej, Rusija, in ne strašite, o, ne strašite nas s svojimi podivjanimi trojkami, pred katerimi se z grozo in studom umikajo vsi narodi! Ne podivjana trojka, ampak veličastni triumfalni voz Rusije bo zmagoslavno in mirno prispel do cilja. V vaših rokah je usoda mojega klijenta, v vaših rokah je tudi usoda naše ruske pravice. Rešili jo boste, ubranili jo boste, dokazali boste, da so še ljudje, ki jo čuvajo, in da je v dobrih rokah!"

XIV

Seljaki so se postavili zase!

Tako je končal Fetjukovič in navdušenje, ki je to pot izbruhnulo med poslušalci, je bilo neudržno kakor vihar. Niti misliti ni bilo več na to, da bi ga kdo ukrotil: ženske so plakale, plakale je tudi marsikdo izmed možkih, celo dva dostojanstvenika sta preljvala solze. Predsednik se je uklonil in je celo odlašal z zvonjenjem: 'Posezati v takšno navdušenje bi pomenilo drezati v svetinjo,' so kasneje vpile dame pri nas. Govornik sam je bil v arce ganjen. In eva, v takem trenutku je naš Ipolit Kirilovič še enkrat vstal, "da zavrne nekatere opazke."

Kar z mržnjo so ga zagledali na trbuni: "Kako? Kaj je to? Še ugovarjati se upa?" so zabrblyale dame. A tudi če bi bile zabrblyale dame vsega sveta in njim na čelu sama državna pravdnica, soproga Ipolite Kiriloviča, ga v tem trenutku ne bi bile moglo udržati. Bil je bled, ves se je tresel od razburjenja; prve besede in prvi stavki, ki jih je izgovoril, so bili kar nerazumljivi; dih mu je zastajal, izgovarjal je slabo in štrana se mu je zapletala. Toda kmalu se je popopravlil. Vendar pa hočem navesti iz njegovega drugega govora samo nekaj stavkov.

"... Očitajo nam, da smo nasnovali cel kup romanov. A kaj je snoval zagovornik, če ne roman na roman? Nedostajalo je samo še stihov. Fjodor Pavlovič, ko pričakuje ljubece, raztrga omot in ga vrže na tla. Navaja se celo, kaj je pri tem čudovitem dogodku govoril. Mar to ni pesnitev? In kje je dokaz, da je vzel denar iz omota, kder je ališal, kaj je govoril? Slaboumni idiot Smerdjakov, predelan v kaj vem kakega Byronovega funaka, ki se maščuje družbi za svoje nezakonsko rojstvo — mar ni to pesnitev v Byronovem slogu? In sin, ki vdere k očetu in ga ubije, obenem ga pa vendarle ne ubije — to že ni več roman, to ni pesnitev, to je sfiniga, ki zadaja uganke, ki jih seveda niti sama ne more več razrešiti. Če ga je ubil, ga je ubil, kak zmisel naj bo v tem: če ga je ubil, ga ni ubil! Kdo naj to razume?"

Potem nam oznanjajo, da je naša tribuna tribuna resnice in zdravih nazorov, in eva, s te tribune 'zdravih nazorov' se z zakletvami razlega akšion, da je samo predsodek, če imenujemo umor očeta očetomor! Toda če je očetomor predsodek in če bo vsak otrok vpraševal svoje ga očeta: 'Oče, zakaj naj te ljubim?' — kaj bo tedaj z nami, kaj bo s temelji družbe, kam pride rodbina? Očetomor, vidite, to je samo 'goreče žveplo' moskovske trgovke.

Najdragocenejši in najsvetejši zapovedi glede na bodočnost ruskega sodišče se lahko miselno zavljajo, samo da bi branitelj dosegel svoj cilj: opravičenje tistega, česar ni moči opravičiti.

O, potlačite ga z usmiljenjem, vzklika branitelj, in res, zločinca potrebuje samo tega, pa bodo še jutri val videli, kako je potr in potlačen! In vobče, ali ni zagovornik preakromen, ko zahteva samo oproščenje obojenca?

Zakaj ne bi tudi zahteval, da se ustanovi stipendija na očetomoričev ime v ovekovečenje njegovega dejanja med potomstvom in mladim pokoljenjem? Evangelij in vera se popravlja, češ, vse to je mistika, samo pri nas je pravo krščanstvo, ki smo ga že preverili z analizo razuma in zdravih pojmov. In glejte, tudi Krista so v lažni podobi postavili pred nas!

'S kakršno mero merite, s tako bodo merili tudi vam,' vzklika zagovornik in obenem izvaja, da je Kristus zapovedal meriti s tisto mero, s katero merijo drugi nam — in vse to s tribune resnice in zdravih pojmov!

(Dalje prihodnja.)

kem premišljanju pritisnil najo.

Tiho in z napetimi živci sta John in Bill stopila v otrokovo sobo. Tu je bilo njuno delo skoraj opravljeno. Bill je oprezno stopil k vratom, odpirajočim se v spalnico Charlsonove, in jih nalahko odprl.

"Kaj pa vendar počneš v otroški sobi, Anthony?" je zdajci vprašal ženski glas in mrs. Gloria je na postelji zaspano dvignila glavo.

"Najbrže ste se malo zmotili!" je dejal Bill in stopil bliže k postelji.

Pridušen, preplašen krik se je mrs. Gloriji izvil iz prst. Z roko je na nočni omariški iskala stikalo za luč.

"Ne trudite se, mrs. Charlsonova, električna napeljava je prerezana, prav tako so prerezane tudi telefonske žice in žice za alarm!"

Gospa se je trepetaje vzravala na postelji in zaprosila: "Naredite kar hočete, vzemite vse, le otroka mi pustite!"

"Nič se ne bojte, njemu se ne bo zgodilo nič hudega! Leži sicer zvezan in z zamašenimi usti, a čisto udobno v svoji postelji!" jo je potolažil John in vzel iz žepa svojo ročno svetilko. "Gospa, ali vam smet postreči z najino nočno svetilko? Naredila sva jo sama. Odlično se je obnesla zlasti pri vliomih, kjer so bile električne žice prerezane!"

In že jo je prižgal. Svetiloba je bila sicer nekam medla, a vendar tolikšna, da je mrs. Charlsonova razločila dva drobno oblečena moža, ki sta se zdelala prej kavalirja kakor vliomilca.

"Mirno lahko vzameta vse!" jima je še enkrat dejala Gloria, "le otroka mi pustita!"

In pokazala je na toaletno mizico, ki je bila na njej odprta skrinjica za nakit in ki je iz nje visela dragocena, prekrasna smaragdna ovratnica.

"Morebiti vaju zanimajo tudi starinske slike?" je plaho vprašala Gloria in pokazala na nasprotno steno. "Tu imamo na primer pravega Van Dyka!"

Slika je bila pa le žalosten zmakez nekega impresionističnega in morebiti prav zato dokaj neznanega mojstra. Gloria je vedela, da imajo ameriški vliomilci zelo velike zahteve, zato jima je skušala že vnaprej ustreči.

"Hvala, mrs. Charlsonova, za takšne stvari nama ni. Midva se na to prvič ne razumeva, razen tega se pa zdi, da naju napak razumete!" je odvrnil Bill in se priklonil pred mlado, lepo gospo, ki se je z bledimi ustnicami in plašno izbuljenimi očmi naslonila na blazinico.

"Ali se smem predstaviti? Moje ime je Bill Workman in to je moj brat in tovariš John Workman. Lastnika sva največje in najbolj znane izdelovalnice protivliomilskih naprav, naprav proti ugrabljanju otrok in proti stanovanjskim vliomom."

Mlada gospa se je oddahnila in se olajšano spustila na blazinico.

"Tu, mrs. Charlsonova, vam bom pokazal varnostno napravo za alarm, ki docela izključuje, da bi kdo odpeljal vašega otroka iz njegove postelje. V aparatu je vdelana baterija. Priprave ga samo kot varnostni pas okoli otrokovega telesa. Razen tega izdelujeva električne in telefonske cevi, ki se ne da do prerezati."

Bill je vzel iz svoje torbice dolgo kovinsko cev.

"Najino luč za nočno omariško, ki sva vam jo pokazala že pri prekinjenem toku in ki sama deluje, ste že videli," je dejal John in njegovi pogledi so se slučajno zapčili v smaragdno ovratnico na toaletni mizici.

"Razen tega bi vam priporočil še alarmni cucej za otroka," je nadaljeval Bill svoje pripovedovanje in vzel iz torbice velik gumijast cucej. "Če se tega cuceja v temi dotakne tuja roka, zazvoni."

"Ali imate še kaj?" je vprašala mrs. Charlsonova in z obrazom se ji je bralo, da bi kupila od njiju vso zalogo, samo da bi se ju odkrivala.

"Seveda," je prikimal Bill.

VRHNJA PLAST

Federated Pictures

Plutokratka svoji kolegini: "No, kaj si misliš o tem prostakem življenju? Vožnja na poulični med to navadno paro res ne gre za našo višjo družbo."

"Varovalo proti vlamljanju ključavnic, samodelno napravo, ki takoj zazvoni, če kdo vrata odpre."

"Ali smem torej vse pustiti pri vas?" je vprašal John in začel kupičiti vse varnostne naprave na nočno omariško.

"Da," je odgovorila mrs. Charlsonova vedno pokimala z glavo.

Bill je vzel iz žepa račun in začel pisati.

"Varnostne cevke za električne žice, 40 dolarjev; zraven..."

Počasi in natanko je spisal račun, odločno potegnil črto in seštel.

"Vse skupaj 475 dolarjev!" je rekel nato in položil listek na posteljo.

"Prosim, ali bi mi hoteli prinesiti ročno torbico s toaletne mizice?" je vprašala gospa Gloria in sedla, da bi imela oba boljše pred očmi.

S konci prstov ji je Bill izročil torbico, in preden je denar spravil v žep, ga je še natanko preštel.

"Oprostite, da sva vas motila. Dobro spite!" se je opravičil John in oba sta spet izginila čez teraso.

"Se en whisky," je poklical John gostilničarja in položil na leseno, vso zrezljano mizo bankovec za pet dolarjev.

"Ali ste naredili dobro kupčijo?" je vprašal gostilničar in stopil bliže.

"In še kako!" se je zasmejal Bill. "Uganila sva namreč čisto novo metodo. Pogledj tole!"

In potegnil je iz žepa svojega sukničja smaragdno ovratnico. Tisti čas je mr. Charlson, ki se je bil medtem vrnil domov, še enkrat z vso služinčadjo preiskal hišo.

"Vse kaže, da sta bila res prebrisana lopova," je dejal svoji ženi, ki je nazadnje legel.

"Vse alarmne varnostne naprave, ki sta ti jih obesila, so samo ničvedne pločevinaste ce-

vi, a lopova se na svoj posel vendarle razumeta. Čisto po novi metodi ga opravljata."

Mr. Antony Charlson se je udobno zleknil v postelji.

"Da," je odgovorila mrs. Charlsonova, ki je še zmerom stala pri svoji toaletni mizici in vneta brskala po skrinjici z nakitom. "Njuna metoda je resda originalna, a bogve, ali se jima tudi obnese? Ali veš, Antony, da sta namesto smaragdne ovratnice odnesla samo ponarejene dragulje?"

Portret sopotnika

Pojavil se je potem, ko smo čakale dobre pol ure na peronu. V njegovem spremstvu je bila starejša dama. Pet minut pozneje je pridrdral na postajo vlak. Moški je vstopil, poiskal prostor v oddeku za nekadilce in ko je odprl vrata, smo se zakadile za njim. Sedel je v prostor, v kotu poleg okna ter obesil na kljuko plašč. Potem se je vrnil po prtljago. Čeprav so bili njegovi kovčegi na oko težki, jih je dvignil z veliko lahkoto in gracijo.

Sedela sem mu ravno nasproti. Takrat me je ošinil s pogledom ter mi celo pomagal zložiti mojo prtljago v mrežo. Zahvalila sem se mu z besedo, nakar se mi je rahlo nasmehnil. Pri tem je pokazal dve vrsti zdravih, belih zob.

Od stare dame se je poslovil s poljubom, gospa mu je nekaj govorila. Najbrž mu je dajala navodila, kako naj se čuva na potovanju. Ko se je vlak začel premikati, se je jadrno umaknil v vagon.

Tam je našel list, ki ga je brez nadaljnega vzel v roko in začel obračati strani. Ko je prišel lastnik lista, se je opravičil in ponudil list nazaj, toda lastnik se je zahvalil s pripombo, da ga lahko obdrži. Čital je pozorno. Med čitanjem se je samo enkrat

ozri po naši družbi, ki si je voščila kruhke, sadje in slane. Končno je posvetil nekoliko pozornosti nam. Sel je s svoimi očmi od obraza do obraza, ki bi se hotel seznaniti z vsem potniki. Opazila sem, da ima v oči in močne trepalnice. Teze njegovega obraza so krepke in so izdajale močnat. Čez nekaj časa je vstal, oddež, odprl kovček in vzel njega knjigo. Tujo prtljago je ležala nad njegovo, je kosom dvignil iz mreže in jo tem zložil nazaj. Lastnikov vprašal ne pogledal. Vsaka njena tega sopotnika je bila njana in ni trpela ugovora. Nihil se je v svoj kot in čitala, ki je obračala liste v roki, je bila energična in lepo obavana.

Ko je vlak popočasil ter se je eden izmed sopotnikov prerinil k vratom, hotel jih preti. Kljuka je popustila, o tina je nenadoma zazijala! Previdnež bi bil lahko padev vagona, da ga ni sopotnik jel in zadržal k krepki in v roko. "Počakajte vendar!" — bite edine njegove besede. V je vozil samo bolj počasi postaje, ustavljal se ni. Tedaj vsi združili od razburjenja, ti postalo nam je jasno, da sopotnik odvrnil od nas ves nesrečo.

Medtem se je mož zopet uknil v svoj kotiček in je od časa zmajal z glavo. Tudi smehnil se je časih, toda še širokodušnostjo, kakršna vaju današnja mladina. Naslednji postaji je z veliko prisiljenostjo izpil vrček pijače. Ali ni bil to nevsakdanji vlijaj? Morala sem se naravkrotiti, tako me je mikal ta ški!

Pri nadaljevanju vožnje se tudi sama zatopila v romsopotnik pa je čital novine, jih je sam kupil. Ko sem zrla k njemu, je ravno prišel križanke. Rešil jo je z veliko nostjo. Po kratkem premisu je izpolnil po cele vrste.

Razgovorov, ki so žuborekoli njega v kupeju in na hkih, se ni udeležil niti v besco. Obvladoval se je tako turno, gledal okoli sebe tako smo in sigurno, da mu ni n mogel reči "tujec", obenem se je vsakdo v njegovi bližini čutil domačega.

Ko sem si slasila jopico, urno vstal in mi vljudno pogal. Pokimala sem mu v zal lo in tedaj sem opazila, da zelo oster obraz. Odložil je vine in vzel iz torbice zavgrozja ter začel zobati jag jagoda z majhnimi leseni kleščicami. Celjusti so mletel takšnim veseljem, da nisem gla odvrtni očesa od njega.

Potem je vlak privozil v dor. Tema se je storila krog koleasa so nabijala in škripala mojih možganih se je utro romantično-drzna misel, la me je preboda od glave do ca. Toda čez kratek čas je pet posvetilo sonce. Ko se je razlil čez potnike, sem videl kako se nam sopotnik od smeje. Zdelo se je naravnost, je ugenil misli vseh, ki smo vozile v kupeju. Bil je tako guren zmage, tako mladost. Ne vem, če sem pri tem nared Čez trenutek pa sem se za dia, kako strašno mrzim možatega moža...

Nova metoda

Tilly Schaffascheva

Bill je počasi pohajkoval po česti ob vilah. Pri tem je lahko poživžgaval predse, se zdaj pa zdaj ustavljal, da bi zbudil vtis nedolžnega pohajkovalca, si počasi prižgal cigareto in se pri vzplamenitvi vžigalice z zadovoljstvom prepirčal v majhnem žepnem zrcalu, da mu ničče ne sledi. V mračnem svitu čestne svetilke je Bill še enkrat skrbno pogledal na svojo zapestno

uro, ko se je tik pred njim izsence vrtnega plotu utrnila neka postava in stopila predenj. "Hej, Bill!" je pritaženo vzkliknil John in mu pomežiknil. "Pošteno si se zamudil!" "Najprej sem se moral pač prepričati, ali je mr. Charlson res v klubu, da bova naletela samo na mlado ženo in sinka!" Bill je v visokem loku vrvel cigareto stran, da je za sekundo kakor utrinek prerezala temo. John je že stal na nizkem prizidku in se vzpenjal po vrtni ograji navzgor. "V prtiličju stanuje služin-

čad!" mu je zašepetal Bill v sva-rilo in položil prst na ustnice. Noč je bila mirna in tema je bilo ko v rogu. Le tu in tam je mesec prezirljivo pogledal izza oblakov na zemljo. Z drugimi besedami: za Billa in Johna je bila noč ko nalašč. Opravila sta vse delo. Prerezala sta telefonsko napeljavo ob hišnem zidu. Z lahnim, prasetajajočim vzdihom se je vdalo steklo na velikih terasnih vratih. Bill ga je prestregel in ga previdno položil na tla. Skozil ozko odprtino se potlej Johnovi prsti otipali kljuko in po krat-

SPOMIN NA STARO

DOMOVINO

"NAŠI KRAJI"

ZBIRKA 87 SLIK iz vseh krajev Slovenije. V finem bakrotisku na dobrem papirju, v velikosti 5x7½ inčev

Ta krasna zbirka, vas stane samo \$1

SPADA V VSAKI SLOVENSKI DOM

Največja zaloga slovenskih knjig v Ameriki!

V knjigarni "Glas Naroda" lahko dobite vsakovratne slovenske knjige naših priznanih pisateljev: Cankarja, Tavčarja, Jurčiča, Preglja, Kmetova, Milčinskega, itd. V zalogi imamo prevode del svetovnoznanih mojstrov: Gospodarske, gospodinjske in poučne knjige. Igre, pesmi, zemljevide.

Ljubitelji lepe knjige naj pišejo po cenik knjig, ki jih imamo v zalogi.

GLAS NARODA (Dep. N.) 216 W. 18th Street, New York